

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA

RO – 510009, ALBA IULIA, STR. GABRIEL BETHLEN, NR. 5

TEL: 40-0258-806130 FAX:40-0258-812630

TEZĂ DE ABILITARE
ABORDĂRI METODICE ACTUALE PRIVIND
TRANSPARENȚA RAPORTĂRII CORPORATIVE

Lect. univ. dr. MELINDA TIMEA FÜLÖP

Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia
2021

Rezumat

Scopul primordial al universității este să ofere societății educație de înaltă calitate, cu o rolul dezvoltării caracterului moral, intelectual și a cunoștințelor în domeniul de specialitate a actorilor participanți la învățare. Scopul esențial al formării a unor profesioniști de înaltă calitate de ce nu de elită, și mai mult decât atât dezvoltarea cercetărilor atât în mediul academic cât și cel privat, în vederea răspândirii valorilor economice, culturale, antreprenoriale și politice ca premisă a dezvoltării globale.

Teza de abilitare care, conform legii, prezintă succint rezultatele științifice obținute după conferirea titlului de doctor, este un demers important care contribuie la îndeplinirea misiunii universității, respectiv *generarea și transferul de cunoaștere*.

În cele ce urmează vom prezenta principalele idei/rezultate cuprinse în această teză, care au fost publicate în diverse reviste de specialitate.

Lucrarea de față cuprinde trei părți esențiale Secțiunea A: Evoluția carierei academice, științifice și profesionale, Secțiunea B: Contribuții științifice și Secțiunea C: Direcții de dezvoltare a carierei științifice și didactice.

În continuare prezentăm succint elementele principale aferente fiecărei secțiuni. Astfel în cadrul **Secțiunii A** sunt prezentate informații privind cariera universitară a autorului, deasemenea sunt subliniate principalele evoluții în domeniul academic, profesional și științific. Cercetarea științifică este principalul obiectiv care asigură o vizibilitate internațională și totodată asigurarea unor cunoștințe noi, care contribuie la dezvoltarea vieții umane și sociale. Studiile pe care le-am realizat urmăresc cu preponderență aceste obiective generale care contribuie la dezvoltarea literaturii de specialitate care este utilă atât cercetătorilor cât și practicienilor.

Secțiunea B conturează principale/principalele studii și rezultatele/rezultate din domeniul de specialitate. Principalele direcții abordate pe parcursul tezei de abilitare au vizat: rolul guvernantei corporative în contextul raportării corporative, importanța și impactul raportării financiare și non financiare asupra transparenței informațiilor, rolul comitetelor de audit în asigurarea un raportării corporative transparente respectiv provocări actuale în domeniul raportării corporative.

Buna reputație este un activ intangibil important pentru orice firmă, însă pentru instituțiile financiare poate fi vital. Astăzi, în condițiile în care exigențele față de mediul de afaceri în ceea ce privește responsabilității sociale au crescut foarte mult, reputația poate fi erodată nu doar de evenimente de gravitate mare, ci și de omiterea sau întârzierea unor măsuri și acțiuni posibile și necesare pentru întărirea caracterului sustenabil al activității. În acest context, s-a dovedit că între managementul riscului reputațional și dezvăluirea publică de informații privind impactul economic social și asupra mediului al activităților firmei există o intercondiționare puternică. În

cadrul primului capitol al prezentei lucrări am subliniat importanța guvernantei corporative în contextul raportării corporative care cuprinde atât raportarea financiară cât și cea non-financiară. În vederea aprofundării stadiului actual al cunoașterii, am realizat o delimitare conceptuală a termenului de guvernanță corporativă, prin studierea literaturii de specialitate și reglementărilor de unde am cules/am extras informațiile necesare prelucrării ulterioare. Într-un prim pas am luat în considerare delimitarea conceptului de guvernanță corporativă prin prisma definițiilor regăsite în literatura de specialitate, reglementările și recomandările de bune practici de guvernanță corporativă, urmând să analizăm teoriile care stau la baza guvernanta corporativă. În continuarea demersului științific am aprofundat stadiul actual al cunoașterii privind conceptul de audit și guvernanță corporativă prin studierea literaturii de specialitate. Focalizându-ne în continuare numai pe aria de cuprindere a funcției de audit la nivelul societăților comerciale, relația auditului extern cu auditul intern și comitetele de audit a fost abordată atât prin prisma aspectelor tratate în literatura de specialitate cât și prin prisma reglementărilor privind activitatea desfășurată de aceste funcții de audit.

În vederea sublinierii importanței pe care o are raportarea financiară și non-financiară în cadrul raportării corporative în cadrul Capitolului 2 am prezentat două studii empirice. Primul studiu empiric a vizat un model regresional bazat pe 8 variabile în vederea determinării evoluția marjei medii de profit și previzionarea pentru un nou proiect în domeniul construcțiilor. În acest sens, am analizat care sunt factorii cu impact semnificativ asupra variației marjei de profit. Într-o primă fază am considerat că variabila dependentă y (marja de profit) depinde numai de o singură variabilă independentă (factor) x . Regresia este un instrument statistic mult mai flexibil și mai puternic decât corelația astfel ne-a permis să realizăm o analiza mai amplă. Legăturile statistice evidențiate care au constituit subiectul acestei secțiuni. Pe baza informațiilor obținute, în partea de aplicabilitate a modelului am subliniat rolul acestora în fundamentarea deciziilor cu privire la gestiunea viitoarelor proiecte.

În completarea raportării financiare am realizat un studiu empiric și asupra rolul și importanței raportării nefinanciare prin intermediul căruia am analizat felul în care instituțiile bancare din România tratează managementul riscului reputațional și, pe de altă parte, am prezentat conținutul rapoartelor nefinanciare ale unor instituții ale sectorului financiar prin prisma maturității cu care tratează sustenabilitatea. Informațiile rezultate sugerează că există o întârziere în ce privește înțelegerea importanței riscului reputațional și o decuplare a politicilor de responsabilitate corporativă de riscurile asociate modelului de afaceri.

Capitolul 3 completează primelor două capitole și prezintă o serie de studii empirice privind rolul și importanța comitetelor de audit în asigurarea unei raportări corporative transparente. În acest sens am apelat la metoda corelației. Metoda corelației se folosește în studiul relațiilor de cauzalitate de tip stocastic dintre fenomenul economic și factorii săi. Utilizarea metodei este

complexă și implică mai multe etape: stabilirea legăturii de cauzalitate, selectarea factorilor cauză, alegerea formei funcției prin reprezentarea grafică a datelor corelate (cele mai întâlnite funcții: modelul linear simplu, modelul hiperbolic, modelul parabolic, modelul exponențial), determinarea coeficientului de corelație R care exprimă intensitatea legăturii dintre variabile, calcularea coeficientului de determinație care se obține prin ridicarea la pătrat R^2 și utilizarea unor teste de semnificație pentru valorile R și R^2 . Urmată de verificarea ipotezelor și interpretarea datelor obținute. Primul studiu empiric a vizat 53 de entități cotate la Bursa de valori Frankfurt pentru care a fost măsurat gradul de eficiență a comitetelor de audit pe baza unui model regresional. Rezultate studiului indică faptul că în vederea atingerii unei guvernante corporative transparente și eficiente se indică includerea unui comitet de audit eficient deși nu putem spune că existența unui comitet de audit este o rețetă pentru succesul unei afaceri.

În completarea acestui studiu a fost realizat un alt studiu comparativ pe Bursa de Valori din București, respectiv Londra, pentru atingerea acestui obiectiv, am ales un eșantion reprezentativ de 21 de companii, cotate pe piețele de capital de la București (11 companii) și Londra (10 companii). Menționăm că firmele cotate pe BVB făceau parte din categoria I a acestei piețe de capital, iar firmele cotate pe London Stock Exchange aparțineau FTSE 100, indicele principal al acestei burse. Al 3-lea studiu empiric care a analizat modul în care comitetele de audit ale companiilor listate la Bursa de Valori din București influențează indicatorii de performanță și transparența informațiilor financiare, respectiv cele non financiare. Cercetarea s-a bazat pe o abordare deductivă combinând studiul cantitativ cu cel calitativ. Studiul empiric a vizat un număr de 23 de entități din categoria premium BVB (numărul total al companiilor listate la data studiului). Datele colectate au fost supuse unei analize statistice pentru a verifica dacă anumiți factori ai comitetului de audit tind să influențeze indicatorii de performanță. Concluzia la care am ajuns este că rolul comitetului de audit este crucială/crucial. Astfel putem remarca importanța comitetului de audit în asigurarea unui raportări corporative transparente.

Ultima direcție de cercetare prezentată în cadrul lucrării surprinde provocările actuale ale raportării corporative. Conceptul guvernantei corporative, dar și rolul și responsabilitățile funcției de audit în contextul guvernantei corporative este, în mod clar, unul dintre punctele majore de interes la nivel european și global. Acest interes a fost stimulat puternic de către extinderea rapidă a scandalurilor financiare care au influențat câteva din economiile avansate, determinând, în același timp, o presiune crescută din partea publicului și investitorilor cu privire la eficiența reală a guvernantei corporative, în timp ce unul dintre mecanismele semnificative-funcția de audit a fost puternic criticată. Astfel am realizat un studiu empiric în cadrul căruia am analizat rolul și implicațiile educației în domeniul auditului asupra raportării corporative. La baza studiului empiric a stat un chestionarul care a fost aplicat unui număr total de 438 de respondenți. Obiectivul cercetării a fost să demonstreze că nivelul de educație a părților interesate este o parte importantă

a reducerii decalajului de așteptare a auditului și este la fel de important ca procesul de revizuire a standardelor de raportare. În vederea atingerii obiectivului propus, am realizat o analiză extinsă a răspunsurilor date de trei categorii de respondenți, ca proxy pentru părțile interesate: cu studii de audit minime, cu studii de audit tipice și cu studii de audit avansate. Rezultatele au arătat că educația privind auditul are un impact asupra acestui decalaj și asupra modului în care utilizatorii înțeleg responsabilitățile auditorului și, în cazul în care ar trebui luate măsuri pentru creșterea nivelului de educație al părților interesate în audit, combinat cu standarde de raportare noi și revizuite. În completarea acestui studiu au fost prezentate și câteva idei privind noile tendințe și provocări în domeniul raportării corporative sustenabile, un subiect de mare actualitate care subliniază tot mai mult importanța aspectelor de mediu.

În cadrul **Secțiunii C** sunt prezentate principalele obiective privind perspectivele de carieră științifică și didactică, premisele și obiectivele privind viitoarele cercetări, implicarea activă în dezvoltarea și îmbunătățirea activității didactice.

Partea finală a lucrării prezintă referințele bibliografice ale studiilor prezentate pe parcursul lucrării de f

